

*Epitaphium Sæwer en Philosoph *)*

Jag nog har lefwat mina dagar
Förutan sorg och nattewak,
Jag har ju följt naturens lagar
I saktta mak.

Att döden affieds påß mig skänckte
Och förde mig från världen ut
Då jag på honom aldrig tänckte
Det är en knut.

Annonce.

Respective Prenumeranter torde ej försumma uttagningen i anseende dertill at det ej altid lönar mödan at omtrycka de N:or som gå ut — På de återstående 50 Nummer af **Sidsta Släkten** kan Pränumereras med 24 Skil.

*) Inskändt.

N:o 51 utgifwes den 21 Martii, eller nästa Fredag.

Stockholm, Tryckt hos Commissarien P. A. BRODIN, 1783.

Dag = Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

Tredje och Sidsta Skocken,

N:o 51.

Stockholm den 21 Martii 1783.

Sortsättning på det som skall *refuterar* i *Sisteme Social* se N:o 53 65 69, 84 99. och 100. af andra Skocken och N:o 24. 28. 42. af Sidsta Skocken med några *Noter* af *Inståndaren*.

Sid. 35 **E**nwäldet (eller den willjan at tvinga alla människior under sig och sina nycker) har merendels varit de Regerandes ändamål och deras yttersta bemödande, liksom trodde De sig intet nog mäktiga och sälla förän de kunde opåtalt gidra alt hwad de wille. De tyckte til äfwentyrs sig wara små och förackteliga så länge något enda hinder i Samhället mötte deras gränslösa begiär. *) Endast syfvelsatta med förslager at utwidga sin magt, blinda i egen framtid, liknögde, om efterwerldens omdömen och ständigt illa uplyste af sina ministrar, som för at selswa fritt få tyrannisera, enskade sina Herrar oinstränckt mact, mistjände, Enwälds = Konungarna sina sanna fördelar, hwilka äro så nära förbundna med folkets: de i hogkommo icke at en otyglad mact då den icke är wälgörande, måste wara aldränäst osäker.

Sid: 36 I följte af dessa falska tanfäsätt war det nästan i alla tider och i alla land en ständig mer eller mindre uppenbar strid ibland folket och Furstarna, det förre at förswara någon del af den återstående Friheten, de sednare at förquäswa den samma, och wanligt wis haswa de sednare haft Segren på sin sida; det är ju de som hos alla

*) At begiären äro gränslösa, är naturligt med ett efter större och större fullkomlighet långtande förnuftigt wäsende, och är denna längtan, detta begiäret efter större wälstånd et af de yppersta bewisen på war själs odödelighet.

ta nationer haft i hånden de måst värckande medel af winna wän-
liga menniskior, de hafwa Commenderat armeerna, förwaltat Rikets
Skatter och utdelat höga Ambeten, Hederstitlar, band, och gratificationer.
— Ingen ting war lättare då, än at ned tygta och förtrycka det rih-
ga antal undersåtare, som de ej kunde förföra, de delte deras intressen,
föndrade dem fins emellan m. m. och nationerna så förlödde
mattade och bedragga genom egna medlemmar som sålt eller låtit sträms-
ma sig, kunde ganska swagt sätta sig emot den strömmen, som öfwer-
swämmade och bortsköljde alla frihetens qwarlestwor.

Sid: 38 Man har ofta ett ganska orätt begrep om ordet Frihet,
det har Stundom varit så i äldre som i nyare tider ett ord utan
betydelse — ** war den i Athen då deras dygdigaste och wisaste hids-
rar drefs i landsflykt eller måste intaga förgift? — war Friheten
i Rom då den högfärdiga Cæsar lotsade rycka sina landsmän ifrån et-
ot hwarmed Romerska Rådet dem fått rat, under skien at befria dem
ifrån Aristocratiens Riedjor, smidde Cæsar dem i sina egna. ***)

Sid: 39 Det är på det sättet som det fria ste folck under Solen
blef stelswilliga slafwar hos en medborgare full af förställning och
konst

**) Men hwar förnuftig wet at en rätt frihet icke består uti walet emellan
gödt och ondt eller i en Själens magt och förmögenhet at wälja och göra ondt eller
gödt; det strider aldeles emot själens ledande förnuft, wäsende och natur at begjära
och göra något ondt såsom gödt. En rätt frihet innefattar fast mera en förmögen-
het en berägenhet ett bemödande at ibland flera slags gödt utwälja det bästa, och
som samfund blifwit ingångue för gemensamt wäls skul, så är både Regenten och fol-
ket förbundne at föredraga allmänne wäl framför enskilt och aldrig ånunda mera magt
än som med ändamålet af samfundet är compatibelt. Så snart magten blir wan-
svarig och misbrukas til det ondas föredragande framför det goda, då alstras deras
Tyrannie och sjelfswäld, som sållan blifwa fructlöse. En rätt frihet war den i Ju-
dalandet, då Saul tog folckets wackrasin döttrar til Apothekerkor m. m. och dem
Sjelfwe til tjänare och trålar efter Samuels Spådom?

***) Catilina och Coelar säger Höllberg i sine Moräliske tankar, woro båg-
ge elacke personer endast deruti stilde, at den enas anslag lyckades, den andres i för-
tid röjdes. Sedan brist på förståndets ljus, ädelmodiga böjeller i wiljan och på
timmeligt uppehälle och säkerhet försatt undersåten i fructtan och en trålocktig lyd-
nad, Sedan Smickret sammanparat med egenhjärlefen, alstrat Sjelfbedrägeriet,
så framwisa Historierne flere de hiskeligaste fölger. En Pharao frågar: So är Ser-
ven bröwars röst jag lyda slaf. Antiochus i öppet bref förklarade sin Zaber wa-
ra blefwen Gud, Augustus consacerade Coelar, fastän Soldaterna i Triumphen kalla-
de honom moechum calvum. och Cicero talar om Alexander den store, at han war
en modest och snäll Prints, men en högfärdig grym och emättelig Konung. Nero
och Christiern woro olika i början och förtgången af sin Regering, och Madame de
Pompadaur säger i sin lesnads beskrifning, at en Prints då han sigr på thronen ned-

Fonster, som sedan han genom nådebödnings och Spectacel intagit alla sinnen, förstod at betiena sig af det ståtliga namnet Frihet för at i ewighet fångsla dem.

J. brist af Kiänedom om den äckta friheten, woro hela folkslag narrade at uppoffra Sig åt den eller deras nycker och högfärd som wille inkräkta högsta magten. Man kan födelikna parti twister i ett Rike med Religions Secker: Alla taga del deri utan at ofta begripa något, de föritra sig och slå öfwer ord som man berättat dem wara betydliga. Frihet war nästan i alla land blott en lösen, ett Kiänemärke hwarar bedragare (Les imposteurs) betiände sig, liksom det hänt at Präster och munkar under Religionens täckmantel uphittat menigheter. Sådana falska politici begagnade sig af Folkets lättrogenhet och i stället för Friheten den de upgifwa wara ändamålet, utöfwa de selswa det gruffigaste af alla Sielfswäld.

Sid: 60 Det är endast i en rätt fri Regering som Fursten will höra sanningen och taga råd, En Despot låter alldrig råda sig — råda en Despot säger en Persian, är at twätta sina händer i egit blod.

Sid. 62 Man äger blott Södernesland i ett fritt Rike. Söderneslandet är endast en wild öken och som ej kan winna acktning då det regeras genom tyranniska nycker, de må komma ifrån hwilken sida som helst. Fria Människor haswa en hädet i Sielen och kunna ej annat än utöfwa ära och dygd emot Sosterlandet, då Slastwens hela ändamål är at behaga Despoten och winna hans skäncker igenom det nedrigaste krypande. Enwäldet förqwärfwer Patriotismen, den magtflåre Despoten ryser wid blotta tankan om allmänt wäl så som farligt för sitt wälde, han giör det minsta för folket men det mesta för sig Sielf, alt inrättas för hans beqwämligheter hans präckt och hans fåfänga.

Ens.

lägger wid fotapallen de tankar han förent ägt och omfattar nya. En rätt frihet är den dyrbaraste Louveln i Kronan och undersätens bästa obalgode. En Yngues, en Numas, en Brautanunds en Titi beröm blifwa och böra blifwa obödelige, alt kommer hafwudsafeligen an på Regentens böjelse och deras représentationer som kring honom äro, med hwilka landet och folket siundom äro söga belätne säger C. R. Lagerbring på 4:de sidan i Swea Rikets Historias 2:dra del.

Ensligheten *).

Kom walda enslighet! dit lugn min fristad blifwer,
 Jag ifrån werlden skilgd dit wårde kånna lär,
 Du åt begreppet ljus, åt själen styrka gifwer,
 At fästa där sitt hopp där målet ewigt är.
 Du åger innom dig det lugn som aldrig andas,
 Af werldens yra folk som rasar i begär,
 När deras lyckas Sol i motgångs målnen blandas
 Då skördar du en tid som inga skiften bår.
 Du ger det kunskaps ljus at människors dårskap finna,
 At se den ringa winst de för sin möda få,
 Hur toma skuggors flykt de för sin möda winna,
 När de den rätta wäg ej fram til målet gå.
 Du ser en åredryg som löper i sin yra,
 At söka werldslig gunst af Thron och Majeståt,
 Uppå en slipprig grund arbeta likt en Myra
 Han tänker himmelshögt och glömmar jordens nåt.
 Med hela sitt begär han til den syn-punkt famlar,
 Där hans inbildningskraft sig tecknar Arans högd:
 Men då han blott et skjen för rätta ljuset famlar,
 Han snart sitt mistag ser och kan ej lefwa nögd.
 En hjelte af sin magt och af sin styrka modig,
 Som med et stålklädt bröst at Arans tempel går,
 På usla likars lif han grundar wild och blodig
 Det minnet som han tror på tid och glömska rår,
 Af rådslan firad stor, och stor i egit tycke,
 Med segrar och förtienst han söker lyckans hama:
 Men i sitt glada hopp han saknar mer än mycke
 Då lyckan på hans lott ger blott et blodigt namn.
 En på Parnassens spets will med sitt snille blånka
 Och för at lycklig bli, sjelf göra sig til slaf,
 Använder all sin tid i forska och i tänka
 Wål börjar lyckans stråt men wiker altid af.
 Så wet — på detta fält, fins tusend willowågar,
 Förnuftet altid blindt, bedragnas antal öft,
 — ja den som ger förslag och den som öfwerwågar
 Jag frågar om de fått hwad de så i rikt sökt?
 *) Inskändt.

N:o 52 utgifwes den 24 Martii, eller nästa Måndag.

Stockholm, Tryckt hos Commissarien P. A. BRODIN, 1783.

Dag=Bladet:

Wälsignade Tryck=Friheten.

Tredje och Sidsta Skåden.

N:o 52.

Stockholm den 24 Martii 1783.

Billet til Redaktøren.

Sedan jag händelsewis kommit at kasta ögonen på Er Wälsignade Tryckfrihet, och jag wärfeligen ehuru emot förmodan, någon gång funnit det som kan wara alswarsamt och dugligt, och då jag af N:o 48 finner er äga brist på Manuscripter, så lämnar jag er härigenom under namn af Utdrag, några Historiska bitar, dem jag i min ungdom upfatt mig til minnes. Det lär ej wara för en del af era Läsare någon hemlighet, at jag tagit dem utur böcker som knapt kännas än mindre läras wid våra Academier och Scholar Gärblifwer oc:

Mæcenar.

Utdrag utur Historien.

Chineserne äga rättighet at til Kejsaren sjelf, utan omswex, ingifwa sine böneskrifter rörande Embetsmäns undersef. De påminna äfwen Kejsaren sjelf om Han skulle begå något mistag, särdeles då det ländet til deras gamla lagars rubbning. At de nyttja denna deras rättighet i fullkommelig måtto, kan ibland annat inhämtas af följande. Til Kejsar Chi-thong ingafs en skrift, hwaruti Kejsaren förestältes, „At uppå 20 år började Lagarne småningom förlora sin kraft och at Riket lutade till undergång, At han sällan hade något samtal med arf Printsen, at Hans aldra redeligaste och trognaste män, bleswo antingen förachtade eller wäldförde utan sak, at han tillbragte sin tid uti wällust och lättja med en hop frillor, at han satte till krigsmachtens anförande, sådant folk, som ingen insigt hade i krigs
wä

„wäsendet, och som woro snålare efter guld och silfwer, än heder och
 „åhra, at hans Skattkammare uttömdes dageligen genom den onö-
 „diga kostnad han använde, antingen til luststälens byggande eller
 „till de utgifter som Bonzernes, (Prästernes) tokiga Ceremonier åska-
 „de oc. Kejsaren kunde knapt bärga sin wrede, då han läst denna
 bönesskrift, utan fastade den bort, kort derpå tog han den upp igen
 och gaf tecken til en rättskaffens ånger — Han war en stor Regent.

De Stuartiska Konungar woro med en särdeles wåltalighet begåfwa-
 de, men hade deri den olyckan, at ingen satte lit til deras starkaste
 försäkringar, för det de ej brydde sig om at wara ordhållna. Ko-
 nung Carl den förste ågde all wåltalighet, och den konsten at gifwa sin
 mening tillkänna i starka ordasätt, men hans utlåtelse woro så tve-
 tydige och så konstlade, at ingen trodde honom fast han talade af
 hjärtans grund. Dess Son Carl den Andra hade den principen, at
 alla människors böijelse til alt det de gjorde och förrättade, hade sin
 uprinnelse utur egen nytta och at hwarcken dygd eller ära wore me-
 ra i werlden til finnandes. Detta säger historien, kom utaf en elak
 upfostran, och således hade Konungen hwarcken kärlek af andra, eller
 själf något uprichtigt förtroende til någon. Han war mild, språksam,
 af ett frit och muntert umgänge, och syntes som gjorde Han sig et
 särdeles nöje af at låta wedersaras hwar och en nåd och gunst; Men som
 hans starkaste löften och försäkringar woro utan grund, så förwårswa-
 de han sig i sina undersåtars sinnen, i stället för högachtning och lyd-
 na föræck och åtlöje.

Robert Steille uti dess Spectator beskriwer en sådan Regering,
 med desse ord: Här är dödsens beläte: Själens dwala, ingen skild-
 nad emellan qwicka och dåliga ämnen, säfångt är at en är begåf-
 wad med hårliga egenheter, när de i mörkret warda begräfne,
 de äro ägarena deraf ej mera nyttiga, än en gullklump den giri-
 ge.

Konung Pharamond i Frankrike brukade den maximen, at gifwa
 sig trogna ministrar därigenom, at han själf gaf dem tillfälle at begä-
 ra någon nåd, men skänckte dem dubbelt emot det de begärde, med
 förord, at aldrig begära något mera, eller hafwa mera at wånta, samt
 lade denna lärdomen därtill, at de woro lyckligare än han, emedan
 de sutto i Lyckan, utan at widare oroas eller retas af begärelsen.
 Måne alla Ministrar härmed äro nöjde? — Säfångt.

